

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การถ่ายโอนภารกิจ
4. การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายและลักษณะของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น มีผู้สรุปความหมายไว้เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้
ธิดา โมสิกรัตน์ (2547: 56) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นของบุคคลโดยเฉพาะซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรม กล่าวคือ แม้จะเกิดในครอบครัวเดียวกัน หรือชนชาติเดียวกันก็ไม่ได้มีอิทธิพลให้ทุกคนมีความคิดเห็นเหมือนกัน แต่อาจจะคล้ายคลึงกันได้บ้าง หรือบางอย่างอาจแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ความคิดเห็นของบุคคลมักสะท้อนให้เห็นทัศนคติค่านิยมของคนนั้น และยังแสดงให้เห็นถึงภูมิหลังของคนนั้นในด้านความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ปฏิภาณไหวพริบ ความถนัด ฯลฯ และยังเป็นบุคลิกภาพที่มีผลมาจากการฝึกฝน โอกาส และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และทางวัฒนธรรมอีกด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นเรื่องเฉพาะตัว ความคิดเห็นนั้นไม่มีผิดมีถูก

จรัญ มากสมบูรณ์ (2548: 9) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการ

แสดงออกมาโดยคำพูด การเขียน หรือการปฏิบัติที่อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

ปิยฉัตร แก่นจันทร์ (2548: 33) สรุปค่านิยมของความคิดเห็นไว้ว่า “ความคิดเห็น คือ การแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อ ทศนคติ เจตคติ หรือความเชื่อ ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้ อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และอาจเปลี่ยนไปได้ตามกาลเวลา ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับ ศันสนีย์ เกษตรสินสมบัติ (2547: 8) ได้อธิบายเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า “ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งการแสดงออกนั้น จะมาจากพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์หรือสิ่งที่บุคคลนั้นได้เกี่ยวข้อง”

วันพบ สารบรรณ (2533: 17-18) ได้สรุปว่า ความคิดเห็น เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้จะแตกต่างกันแล้วแต่ชนิดลักษณะความคิดเห็นของบุคคลหรือแล้วแต่สิ่งแวดล้อม สรุปแล้วความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้มีปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในด้านประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อม
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ความคิดเห็นหลายอย่างของบุคคล เกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะด้านการเลียนแบบไม่เป็นทางการที่เกิดในวัยเด็กที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวหรือโรงเรียน เป็นต้น
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง ความคิดเห็นสามารถสร้างขึ้นมาได้จากการเลียนแบบผู้อื่น โดยเริ่มจากชั้นแรก มองการปฏิบัติของคนอื่นแล้วแปลความหมายเป็นความคิดเห็น
4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ความคิดเห็นหลายอย่างเป็นผลสืบเนื่องจากสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลในด้านความรู้สึกรู้สึก ความเชื่อ การตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ สถานภาพ ความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเดิมของบุคคลนั้น ความคิดเห็นมีลักษณะที่แคบกว่าทัศนคติ ในขณะที่ทัศนคติเป็นสิ่งที่แสดงสภาพความรู้ทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ แต่ความคิดเห็นจะอธิบายเหตุผลเฉพาะ

1.2 การวัดความคิดเห็น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 46 – 48) ได้กล่าวถึงทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัยว่า ทัศนคติและความคิดเห็นนั้นเป็นสิ่งที่แสดงออกถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และความพร้อมที่จะกระทำของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่เราต้องการจะวัด ซึ่งบอกได้โดยการให้ผู้ตอบ แสดงความรู้สึกว่า เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก กับ ข้อความ (statement) ที่แสดงถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และความพร้อมที่จะกระทำ ทฤษฎีพื้นฐาน จะเป็นหลักในการสร้างข้อความ โดยสร้างข้อความให้คลุมสิ่งที่เราต้องการวัดและเกี่ยวเนื่องกับ ความเชื่อ ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำ

การวัดทัศนคติและความคิดเห็นโดยใช้วิธี Likert's method มีสิ่งที่จะต้องกระทำ เป็นอันดับแรก คือ การให้ความหมายของทัศนคติและความคิดเห็น รวมทั้งสิ่งที่ต้องการวัดให้ ชัดเจนแน่นอน จากนั้นให้สร้างข้อความในแต่ละหัวข้อนั้น ๆ โดยให้คลุมเนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น และขณะเดียวกันก็ให้พิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรือความเชื่อ ของผู้ตอบ

Likert ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบสอบถาม ไว้ดังนี้

1. ข้อความจะเขียนในแง่ ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งหนึ่ง สิ่งใดไม่ใช่เป็นข้อเท็จจริง
2. ข้อความที่บรรจุลงในสเกลจะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็น positive และ negative กละกันไป
3. ข้อความแต่ละข้อความจะต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน จำนวนข้อความที่สร้างขึ้นครั้งแรกควรมีประมาณ 30 ข้อความขึ้นไป เพราะจะต้องเลือกข้อความให้เหลือประมาณ 20 – 25 ข้อความ ในแต่ละหัวข้อของสิ่งที่จะวัด (ถ้ามีหลายหัวข้อ)

การทดลองใช้ pretest แบบสอบถามเพื่อเลือกข้อความใช้แบบทดสอบ (สเกลวัด ทัศนคติ หรือความคิดเห็น) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานคล้าย ๆ กันกับกลุ่มที่เราจะศึกษา จุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อความ และคัดเลือกข้อความ

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531: 6) ได้สรุปเกี่ยวกับการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นไว้ ว่ามีอยู่หลายวิธี ที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method) เป็นการสร้างมาตรวัดออกเป็น ปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง – ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากต่ำสุดถึงสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ชยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีของไลเคิร์ท (Likert's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 เป็นต้น

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ความหมายและลักษณะของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจหรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและชุมชน โดยมีองค์กรผู้รับผิดชอบ มีอิสระในการใช้ดุลยพินิจ มีเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงานแยกออกจากราชการส่วนภูมิภาค แต่องค์กรปกครองท้องถิ่นก็มิได้อธิปไตยในตัวเอง ยังต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางตามวิธีที่เหมาะสม การปกครองท้องถิ่นมีหลายรูปแบบ (<http://www.tambol.com/municipal/data7.asp>)

ได้มีผู้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลากหลาย ดังนี้

กรมการปกครอง (2539: 10) ได้ให้ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติตามที่สมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่นจะต้องไม่มาจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีหน่วยงานที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539: 2) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็น

กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล และเมืองพัทยา

สมพร ฉายะบุตร (2544 : 7) ได้กล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองซึ่งรัฐกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นปกครองตนเองภายใต้ขอบเขตที่รัฐมอบหมายให้ดำเนินการตามความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินงานของท้องถิ่นแต่ให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง การปกครองลักษณะดังกล่าวถึงแม้ว่าจะเป็นการให้อิสระแต่ไม่ได้หมายความว่าให้อิสระจากรัฐโดยสิ้นเชิง รัฐบาลยังคงมีเอกสิทธิ์ในการควบคุมบางสิ่งบางอย่างไว้เพื่อเป็นการรักษาสภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้ เช่น ด้านความมั่นคงของชาติ และด้านนโยบายสำคัญ ๆ ท้องถิ่นก็ยังคงต้องยึดนโยบายแห่งรัฐอยู่ คือ นโยบายการเงินและการคลัง ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชน ดังนั้น หน่วยงานในการปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่น รวมทั้งเป็นผู้กำหนดนโยบายควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน

ซาโรจน์ แก้วโส (2547: 7) ได้กล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยรัฐหรือรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเอง และจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีอิสระตามสมควร ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นนี้ทำให้เกิดสภาพการปกครองตนเอง หรือการปกครองในท้องถิ่น (local self government) ประเทศต่าง ๆ ที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะมีการส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนมีการปกครองในท้องถิ่น และให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง ให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้มีส่วนเสริมสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและประเทศชาติทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารในส่วนท้องถิ่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย ซึ่งเปรียบเสมือนการฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ จึงอาจกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐ หรือรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเอง และจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง เพื่อสนองความ

ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีอิสระตามสมควร ให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้มีส่วนเสริมสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจปกครองและบริหารงานของตนเอง มีความอิสระในการบริหารงาน บริหารคนและงบประมาณของตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมายและภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งรัฐบาลยังคงมีเอกสิทธิ์ในการควบคุมบางสิ่งบางอย่างไว้เพื่อเป็นการรักษาสภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้ เช่น ด้านความมั่นคงของชาติ และด้านนโยบายสำคัญ ๆ ท้องถิ่นก็ยังคงต้องยึดนโยบายแห่งรัฐอยู่คือ นโยบายการเงินและการคลัง

2.2 รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ คือ รัฐมอบอำนาจให้หน่วยงานท้องถิ่นรับไปบริหาร โดยให้ประชาชนปกครองกันเอง มี 4 รูปแบบ คือ (<http://th.wikipedia.org/wiki>)

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กำกับดูแล
- 2) เทศบาล มีโครงสร้างบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล
- 4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีฐานะเป็นทบวงการเมืองและนิติบุคคล มี 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

(1) กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

(2) เมืองพัทยา มีโครงสร้างบริหาร คือ สภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา

2.2.1 เทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ปัจจุบันมี พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นกฎหมายแม่บท กำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้โดยแบ่งเทศบาลเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร การจัดตั้งเทศบาลแต่ละ

ประเภทขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากรต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ระดับรายได้ของท้องถิ่นไม่รวมเงินอุดหนุน (บริษัท กำลังแผ่นดิน จำกัด <http://www.tambol.com/municipal/data8.asp>)

โครงสร้างการบริหารงานจัดการของเทศบาล มีโครงสร้างบริหารมีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล ประกอบด้วย

1. สภาเทศบาล
2. คณะเทศมนตรี

ผู้แทนของเทศบาลมี 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาเทศบาล ทำหน้าที่ออกกฎหมายและตรวจสอบการบริหารงานเทศบาล และฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่บริหารงานของเทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี และนายกเทศมนตรี มีการบริหารงานได้อย่างอิสระ พนักงานเทศบาล และปลัดเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลภายใต้การบริหารและตรวจสอบควบคุมโดยสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระการทำงาน 4 ปี จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล

2.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. เป็นองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยเล็กสุดของประเทศ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 44) (<http://www.tambol.com/tambol/intro1.asp>)

โครงสร้างการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างคล้ายกับเทศบาลที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล ประกอบด้วย

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน และคณะกรรมการบริหาร มาจากมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร และสมาชิกอีก 2 คน เป็นกรรมการบริหาร เสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่ง ตามอายุของสภา อบต. พนักงานส่วนตำบลเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (สำนักงานก

รัฐธรรมนูญ 2545: 14-15) โดยสภาตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแล
กรรมการบริหาร อบต. และกรรมการบริหาร อบต. มีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น
เป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดและรองปลัด อบต. เป็นหัวหน้างานบริหาร ภายในองค์กรมีการ
แบ่งออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานปลัด ส่วนการคลัง ส่วนสาธารณสุข ส่วนการศึกษา
และส่วนการโยธา เป็นต้น

3. การถ่ายโอนภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548: 13-16) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่อปท. ตามมาตรา 32 (1): การถ่ายโอนภารกิจให้แก่อปท. ดังนี้

3.1 รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจ

รูปแบบการถ่ายโอนยึดหลักเกณฑ์ทั่วไปของแผนการกระจายอำนาจให้แก่อปท.
โดยมีรูปแบบการถ่ายโอน 3 ลักษณะ ดังนี้

3.1.1 ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง แบ่งเป็น 3 ประเภท

- 1) ภารกิจที่อปท. ดำเนินการหรือผลิตบริการ สาธารณะเอง
- 2) ภารกิจที่อปท. ดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
- 3) ภารกิจที่ให้อปท. ดำเนินการ แต่อปท. อาจซื้อบริการจากภาคเอกชน

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ อปท. อื่น

3.1.2 ภารกิจที่ให้อปท. ดำเนินการร่วมกับรัฐ

3.1.3 ภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่อปท. สามารถจะดำเนินการได้

3.2 ระยะเวลาการถ่ายโอนภารกิจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดระยะเวลาการถ่ายโอนภารกิจแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

3.2.1 ระยะที่ 1 ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2544 – 2547) เป็นการถ่ายโอนให้อปท.
ที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ และแล้วเสร็จภายใน 4 ปี ตามมาตรา 30(1)

3.2.2 ระยะที่ 2 ระยะเวลา 1-10 ปี (พ.ศ. 2544 – 2553) เป็นการถ่ายโอนเนื่องจาก
การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะของอปท. ที่แตกต่างกันในระยะ 10 ปีแรก ตาม
มาตรา 30(2)

3.3 การกึ่งที่จะถ่ายโอนให้อปท.

ตามแผนปฏิบัติการได้ระบุอปท. ที่รับโอนและระบุกิจกรรมเป็น 2 ประเภท คือ
(<http://203.170.239.216/dlocT/plan/viewPlan.aspx?chkID=1&PlanID=3>)

3.3.1 ประเภท “เลือกทำโดยอิสระ” เนื่องจากการกึ่งหลายเรื่องไม่ควรบังคับให้อปท. ทำกิจกรรมตามแผนงาน งบประมาณที่ส่วนราชการตั้งไว้เดิม อปท. ควรมีอิสระในการที่จะเลือกทำกิจกรรมประเภทนี้ตามที่อปท. เห็นความจำเป็น

3.3.2 ประเภท “หน้าที่ที่ต้องทำ” โดยมีหลักเกณฑ์ว่า งานใดที่เป็นเรื่องของการมอบอำนาจและการใช้อำนาจ รวมทั้งงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนหรือความจำเป็นขั้นพื้นฐาน อปท. เมื่อรับโอนไปแล้ว ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของอปท. ที่ยังต้องดำเนินการต่อไป เพื่อเป็นหลักประกันในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจ

โดยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาให้ความเห็นชอบการถ่ายโอนภารกิจทั้ง 6 ด้าน รวมมีการถ่ายโอนภารกิจทั้งสิ้น 245 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ 50 กรม ใน 14 กระทรวง ซึ่งการถ่ายโอนภารกิจทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
- 5) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. การถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร

4.1 การกึ่งที่ถ่ายโอน

การถ่ายโอนภารกิจอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้อปท. ได้ถูกกำหนดเป็นกฎหมายใช้บังคับให้ส่วนราชการและเทศบาลที่เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้อปท. ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนพิเศษ 23 ง วันที่ 13 มีนาคม 2545 มีผลผูกพันให้ส่วนราชการ 50 กรม (เดิม) ต้องถ่ายโอน 245 ภารกิจให้อปท. ซึ่งในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจที่ต้องถ่ายโอน 3 ด้าน 11 ภารกิจ ประกอบด้วย ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 9 ภารกิจ ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน

พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว 1 การกิจ และด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากร
สิ่งแวดล้อม 1 การกิจ ส่วนใหญ่เป็นแบบภารกิจที่อปท. สามารถเลือกทำโดยอิสระ โดยอปท.
ทำงานร่วมกับรัฐ โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการ และอปท. ดำเนินการทั้งหมดและทุกภารกิจ
ที่ถ่ายโอนของกรมส่งเสริมการเกษตร ไม่มีการถ่ายโอนทรัพย์สินและบุคลากร (กรมส่งเสริม
การเกษตร 2549: 1 - 2)

ในปี 2546 กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการการถ่าย
โอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. (กรมส่งเสริมการเกษตร 2546: 1 - 49) ดังนี้

4.1.1 ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ภารกิจที่ 1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

การจัดทำระบบข้อมูลการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรมีหลายระบบ
ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลขสถิติ และข้อมูลที่แสดงเป็นแผนที่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบนโยบายในเรื่องสำรวจ จัดเก็บ
และรายงานข้อมูลการเกษตรในพื้นที่ให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการจัดเก็บข้อมูลมาอย่าง
ต่อเนื่อง และเพื่อให้ข้อมูลมีความเป็นเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน และสอดคล้องกัน กรมส่งเสริม
การเกษตรจึงร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และสำนักพัฒนา
และถ่ายทอดเทคโนโลยี ดำเนินการปรับปรุงระบบข้อมูล และพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลมา
ใหม่ เรียกว่า “ระบบข้อมูลการเกษตร” ซึ่งจะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและชุมชนในการจัดเก็บ และจัดทำข้อมูลในระดับ
หมู่บ้าน/ตำบล ตลอดจนจัดทำทะเบียนเกษตรกรทุกครัวเรือนให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีความ
ทันสมัย ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล รวมทั้งหน่วยงานในชุมชนมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลการการผลิตพืชเศรษฐกิจที่
สำคัญและข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น ใช้เป็นมาตรฐานในการ
ตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากภาครัฐ และออกหนังสือ
สำคัญ หรือหนังสือรับรองต่าง ๆ ให้เกษตรกร โดยการจัดทำข้อมูลในระบบข้อมูลการเกษตร และ
การจัดทำทะเบียนเกษตรกร กำหนดให้มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลถึงระดับหมู่บ้าน/ครัวเรือน
เกษตรกร ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร โดยศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกับอปท. ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์
และเป็นที่ยอมรับของชุมชนก่อนส่งข้อมูลเข้าสู่ส่วนกลางเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถประมวลผลเพื่อใช้ประโยชน์ได้ทุกระดับ โดยงานที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจะรับการถ่ายโอนภารกิจในการสำรวจข้อมูลการเกษตร ได้แก่

1) การจัดทำทะเบียนเกษตรกร

- (1) จัดทำทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม สำหรับเกษตรกรยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนให้ครบถ้วน สมบูรณ์
- (2) ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน สำหรับเกษตรกรที่ได้มาขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการทุกปี

2) การจัดทำข้อมูลการเกษตรประจำตำบล

- (1) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ของตนเองเป็นรายหมู่บ้าน รายพืช โดยใช้ขบวนการมีส่วนร่วมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยผู้แทนชุมชน หรือเกษตรกรอาสาสมัคร ดำเนินการสำรวจข้อมูลรายครัวเรือน ก่อนรวบรวมข้อมูลเป็นรายหมู่บ้าน
- (2) นำข้อมูลรายหมู่บ้าน รายพืช เข้าสู่เวทีชุมชน เพื่อพิจารณาและยอมรับร่วมกัน ก่อนสรุปเป็นข้อมูลระดับตำบล
- (3) รวบรวมข้อมูลรายหมู่บ้านให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ รวบรวม และสรุปข้อมูลระดับตำบล (รต.) ทุก 2 เดือน ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ จะมีผู้อำนวยการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นที่ปรึกษาทุกขั้นตอน

ภารกิจที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

การพัฒนาที่ผ่านมาไม่เอื้ออำนวยต่อการเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเนื่องจากการวางแผนเป็นการดำเนินงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในลักษณะจากบนสู่ล่าง (top-down approach) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องมีแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เป็นอย่างชุมชนที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีแนวทางการดำเนินงานก่อนการถ่ายโอนภารกิจการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลให้อปท. คือ การเตรียมความพร้อมของชุมชน การทบทวนอดีต ค้นหา และประเมินศักยภาพของชุมชน การพัฒนาแผนงานและโครงการ และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

เมื่ออปท. รับโอนภารกิจจากกรมส่งเสริมการเกษตรไปแล้ว อปท. ต้องดำเนินการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- 1) สนับสนุนบุคลากรและงบประมาณในการจัดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

2) พิจารณากิจกรรมตามแผนพัฒนาการเกษตรที่เกิดจากชุมชนในส่วนที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการเองได้ให้ผนวกอยู่ในแผนของอปท. และสนับสนุนงบประมาณและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

3) เรียนรู้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมในการจัดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

ภารกิจที่ 3 การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ในการส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่เกษตรกร นอกเหนือจากการถ่ายทอดความรู้โดยตรงผ่านการฝึกอบรม จัดทำแปลงสาธิต ทัศนศึกษาดูงานและเยี่ยมเยียนเกษตรกรแล้ว ยังได้อาศัยการบริการข้อมูลข่าวสารการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ/ช่องทางต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นวิธีการในการสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง เป็นการขยายโอกาสในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอปท. ในการสร้างศักยภาพในการบริหารข้อมูลข่าวสารของพื้นที่ รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวกและประหยัดมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงกับความต้องการ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เป็นข้อมูลที่ทันสมัยทันเวลาในการใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตและพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

การถ่ายโอนภารกิจด้านการบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เป็นการถ่ายโอนงานในการสนับสนุนให้ท้องถิ่นสร้างศักยภาพในการบริหารข้อมูลข่าวสาร ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และเหมาะสมสภาพ/ปัญหาของท้องถิ่นมากขึ้น โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับความจำเป็นของพื้นที่ มีการบริหารงานโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยมีภาครัฐเป็นที่ปรึกษา และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นบางส่วน เช่น เทคโนโลยีการผลิต และสถานการณ์สินค้าเกษตร ฯลฯ รวมทั้งทำความเข้าใจ/ฝึกอบรม ผู้แทนชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของท้องถิ่น/ผู้สื่อข่าวเกษตรของชุมชน

ภารกิจที่ 4 การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

การพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) เป็นการรักษาและเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรความรู้จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนไทย นำไปใช้

ประโยชน์ในการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร ยารักษาโรค และผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลความรู้เทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน
- 2) ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในงานวิจัยและพัฒนาโดยร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาเป็นนวัตกรรม และ/หรือพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์
- 3) สร้างเครือข่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การเงิน กฎหมาย ที่เอื้อให้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถด้านนวัตกรรม
- 4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีแผนใหม่ในการปรับระบบการผลิตและการแปรรูปของเกษตรกร

เมื่ออปท. รับมอบภารกิจด้านการรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางดำเนินการคือ การเตรียมการ การเก็บรวบรวม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษา วิจัย ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาทดสอบภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภารกิจที่ 5 การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ภารกิจการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ขณะนี้ยังถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ เนื่องจากต้องแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลัง

ภารกิจที่ 6 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การผลิตพืชทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นพืชชนิดใดก็ตาม มักประสบปัญหาการเข้าทำลายของศัตรูพืชชนิดต่าง ๆ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะได้มีการสำรวจการระบาดของศัตรูพืช เพื่อจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นข้อมูลในการพยากรณ์ และเตือนการระบาดของศัตรูพืชแล้วก็ตาม พบว่าข้อมูลที่ได้มีการเตือนการระบาดนั้นเป็นข้อมูลในภาพรวม ซึ่งอาจจะเกิดการระบาดในพื้นที่ของเกษตรกร หรืออาจจะไม่เกิดขึ้นในบางพื้นที่ก็ได้ การมอบอำนาจให้ทางอปท. ซึ่งบทบาทในการดูแลการพัฒนาอาชีพของประชาชนในพื้นที่ มีการดูแลการสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ จะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ได้ทันเหตุการณ์ และก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น

เมื่ออปท. รับโอนภารกิจจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว อปท. มีหน้าที่จะต้องบริหารจัดการสำรวจศัตรูพืชหลักของพื้นที่ มีการประกาศเตือน และวางแผนให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร

ภารกิจที่ 7 การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร

ภารกิจฝึกอบรมอาชีพทางเกษตร เป็นภารกิจที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร ซึ่งมีอาชีพหลักด้านการเกษตร และอาชีพเสริมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร เช่น การแปรรูปผลผลิตเกษตรออกจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

การฝึกอบรมอาชีพการเกษตรนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายทอดโอนให้อปท. ที่ประสงค์จะรับภารกิจนี้โดยจะทำงานร่วมกับอปท. ในส่วนของการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพแล้วเสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตร เข้าจัดการอบรมพัฒนาอาชีพนั้นแล้วติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญมี 2 ขั้นตอน คือ การสำรวจหาความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและการจัดการฝึกอบรมอาชีพ

เมื่ออปท. รับโอนภารกิจการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว อปท. มีหน้าที่ในการสำรวจหาความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพการเกษตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการคือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือความต้องการ การวิเคราะห์ข้อมูลหรือความต้องการ การสังเคราะห์ข้อมูลหรือความต้องการ และนำเสนอข้อมูลความต้องการฝึกอบรมอาชีพของเกษตรกรให้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อวางแผนจัดการฝึกอบรมต่อไป

ภารกิจที่ 8 การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม

ภารกิจที่ต้องรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มต่าง ๆ สถาบันเกษตรกร หมายถึงกลุ่มของเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเกษตรกรที่รวมตัวเป็นสถาบันเกษตรกร เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน มีลักษณะเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับผูกพันกับปัญหาต่าง ๆ ของคนในสังคม คือมีกฎเกณฑ์คอยควบคุมพฤติกรรมของคนและกฎเกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับรูปแบบปฏิบัติในสังคม โดยสถาบันเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมการเกษตร

เมื่ออปท. รับโอนภารกิจการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว อปท. มีหน้าที่ต้องดำเนินการ คือ

- 1) ทำการสำรวจหาปัญหาความต้องการของเกษตรกร
- 2) ดำเนินการคัดเลือกแกนนำในการรวมกลุ่ม

- 3) จัดเวทีแกนนำเกษตรกร
- 4) ร่วมกระตุ้นแกนนำในการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ
- 5) รวบรวมเกษตรกรที่มีปัญหา ความต้องการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเรียนรู้
- 6) จัดการอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการและ

การตลาด

- 7) แนะนำแผนรณรงค์ให้สมาชิกกลุ่มร่วมออมทรัพย์หรือลงหุ้นเป็นทุน

ดำเนินการ

- 8) สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเพื่อเพิ่มรายได้ของสมาชิก
- 9) จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลและดำเนินการประเมินผล

ภารกิจที่ 9 การกระจายพันธุ์

การถ่ายโอนภารกิจด้านการกระจายพันธุ์ในส่วนของการสำรวจความต้องการของเกษตรกร ทั้งด้านพันธุ์พืช และความรู้ด้านพืชสวน เช่น ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผัก เห็ด และสมุนไพร เป็นต้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภารกิจใน 2 ส่วน ได้แก่

1) การส่งเสริมการปลูกไม้ผลพันธุ์ดีเพื่อการบริโภคในท้องถิ่น ซึ่งอปท.

ร่วมกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร พิจารณาและดำเนินการสำรวจความต้องการปริมาณ และชนิดพันธุ์พืชเพื่อจัดทำเป็นแปลงแม่พันธุ์สำหรับการขยายพันธุ์พืชสู่เกษตรกร โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และรวบรวมข้อมูลส่งที่สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีเงื่อนไขเฉพาะท้องถิ่นที่มีความพร้อมที่จะรับการโอนภารกิจ และเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

2) การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืชสวน อปท. ร่วมกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการสำรวจความต้องการการเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืชสวนของเกษตรกร เช่น การปลูกสร้างสวนไม้ผล การขยายพันธุ์พืช การปลูกพืชผักสวนครัว การเพาะเห็ด การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ และสมุนไพร เป็นต้น โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และรวบรวมข้อมูลส่งที่สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีเงื่อนไขว่าค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืชสวน อปท. เป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งหมด

4.1.2 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

ภารกิจที่ 10 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน

ศูนย์บริการตำบล หมายความว่า ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางให้เกษตรกรได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด

วิเคราะห์ วางแผน และบริหารจัดการแผนด้วยตนเองและเป็นสถานที่ให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการให้ข้อมูลข่าวสาร การเกษตรที่สำคัญแก่เกษตรกรในลักษณะบูรณาการของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการบริการ ณ จุดเดียว ในการถ่ายโอนภารกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นลักษณะการดำเนินการร่วมกับภาครัฐซึ่งภารกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล กำหนดไว้ 4 ภารกิจ คือ

1) การจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และการให้บริการ

2) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

3) การลงทุนทางธุรกิจเกษตร

4) การจดทะเบียนสมาชิก

4.1.3 ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ภารกิจที่ 11 การปรับปรุงฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ขอยกเลิก เนื่องจากไม่ใช่งานของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามหนังสือกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ กษ 1003/22148 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2545

4.2 แนวทางการปฏิบัติงานการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้แก่อปท.

หลังจากการถ่ายโอนภารกิจให้อปท.ผ่านไประยะหนึ่ง กรมส่งเสริมการเกษตรได้ติดตามผลการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจที่ผ่านมา ปรากฏว่าในภาพรวมยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. ระยะที่ 2 (ปี 2548 – 2553) สำหรับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2548 : 1- 5) ดังนี้

4.2.1 กรอบแนวทางดำเนินการและเป้าหมาย ในการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดเป้าหมายของการทำงานเป็น 2 ระยะ คือ

1) เป้าหมายเบื้องต้น สำนักงานเกษตรอำเภอทุกแห่งดำเนินการจัดให้มีการส่งมอบ/รับมอบภารกิจกับอปท. (แต่ละแห่ง) ทั้งหมดทุกภารกิจ

2) เป้าหมายที่แท้จริง ต้องการให้อปท. สามารถนำภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรที่รับมอบไปแล้ว นำไปปฏิบัติให้บริการที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริงภายในปี 2553 ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้จะเกิดได้เร็วหรือช้าขึ้นกับตัวของอปท. แต่ละแห่งที่จะเห็นความจำเป็นหรือจัดความสำคัญก่อนหลังที่จะดำเนินการ

ทั้งนี้ หลังจากการถ่ายโอนภารกิจให้อปท. แล้ว มิได้หมายความว่าภารกิจเหล่านั้นเป็นหน้าที่ของอปท. แต่ฝ่ายเดียว สำนักงานเกษตรอำเภอไม่ต้องเกี่ยวข้องอีกต่อไป แต่ที่แท้จริงแล้วต้องเป็นการทำงานร่วมกันโดยส่วนราชการจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้ปฏิบัติในภารกิจนั้น ๆ มามีบทบาทเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ และสนับสนุนทางวิชาการแก่ท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้อปท. มีความเข้มแข็งขึ้น สามารถนำภารกิจไปให้บริการเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนจนบรรลุตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจให้อปท. ต่อไป

4.2.2 แนวทางการปฏิบัติ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2549: 15-41) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติการ
ถ่ายโอนภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรให้แก่อปท. มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
1	การสำรวจ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตร ระดับตำบล	1. รัฐบาลเน้นการออกแบบ และวิธีการสำรวจ 2. อปท. ดำเนินการสำรวจ 3. รัฐและอปท. ร่วม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล 4. สำนักงานเกษตรอำเภอ กำกับ ควบคุม ตรวจสอบ กับข้อเท็จจริง	1. ออกแบบวิธีจัดเก็บข้อมูล/ จัดพิมพ์แบบคำร้องขอขึ้น ทะเบียนพร้อมคู่มือปฏิบัติงาน และจัดส่งไปยังหน่วยปฏิบัติ 2. อบรมชี้แจงเทคนิคในการ จัดเก็บข้อมูล 3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและ รายงานข้อมูลตามแบบและ ที่กำหนดโดยให้การสนับสนุน วิธีการพนักงานสำรวจและ ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล งบประมาณ 4. จัดทำโปรแกรมเพื่อใช้ในการ บันทึกและประมวลผลด้วย คอมพิวเตอร์/อบรมวิธีการใช้ โปรแกรมแก่เจ้าหน้าที่ 5. วิเคราะห์/บันทึก/สรุปผล 6. เผยแพร่ข้อมูลและใช้ประโยชน์ ร่วมกัน	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
2	การจัดทำแผน พัฒนาการ เกษตรระดับ ตำบล	1. รัฐให้ข้อมูล คำปรึกษา และแนวทางพัฒนาการ เกษตรให้อปท. เพื่อ ประกอบการจัดทำแผน ของอปท.	1.1 จัดเวทีผู้แทนชาวบ้านกลุ่ม อาชีพ สถาบันเกษตรกร ฯลฯ เพื่อสร้างจิตสำนึกและชี้แจง รายละเอียดโครงการ ความสำคัญของแผนพัฒนา การเกษตร/กิจกรรมในการ พัฒนาการเกษตรของตำบล จากแนวทางการพัฒนาในแต่ ละหมู่บ้าน (เวทีตำบล)		✓
		2. อปท. รวบรวมข้อมูลที่ใช้ ประกอบการจัดทำแผน	2.1 รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยว กับการผลิตการเกษตรใน ชุมชน/หมู่บ้าน (ภาพถ่าย/ ชีวภาพ/เศรษฐกิจ/สังคม) ประกอบการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับตำบล		✓
		3. อปท. ดำเนินการ วิเคราะห์และจัดทำแผน ด้วยตนเอง	3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดภายใน ชุมชน/หมู่บ้านโดยเจ้าหน้าที่ รัฐร่วมกับชุมชนเป็นวิทยากร กระบวนการเสนอข้อมูล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด ศักยภาพของชุมชน/ หมู่บ้าน		✓
			3.2 อปท. พิจารณาภาพรวมของ ชุมชน/หมู่บ้าน (กำหนด ทิศทางการพัฒนา)		✓
			3.3 จัดทำร่างแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล (ประกอบด้วย กิจกรรม/โครงการ		✓
			3.4 จัดทำสัญญาประชาคม (เวที ตำบล) ระหว่างผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพสถาบันเกษตรกร		✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		4. การกำกับ/ควบคุม/ ตรวจสอบ โดย ผอ.ศูนย์ เกษตรอำเภอ อบต.	ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ และ ผู้เกี่ยวข้อง 3.5 จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบลที่สมบูรณ์เพื่อนำ แผนฯ ไปดำเนินการ 4.2 กำกับ/ควบคุม/ตรวจสอบแผน พัฒนาการเกษตร	✓	✓
3	การบริการ ข้อมูลและ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (ข้อมูลการผลิต การตลาด เทคโนโลยี)	1. รัฐให้ข้อมูลความรู้และ วิชาการที่จะให้บริการและ เผยแพร่แก่อปท.	1.1 จัดตั้งคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารระดับตำบล โดยมี ผู้แทนจากหมู่บ้านต่างๆ เป็น กรรมการเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ของ อปท. เป็นเลขานุการ เกษตรตำบล สื่อมวลชนท้องถิ่น เป็นที่ ปรึกษา 1.2 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารระดับตำบล เกี่ยวกับบทบาทภารกิจที่ ได้รับมอบหมาย 1.3 เข้าร่วมประชุมกับ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ระดับตำบลอย่างสม่ำเสมอ 1.4 สำรวจ/วิเคราะห์ปัญหา ความ ต้องการของเกษตรกรและ พื้นที่ สถานการณ์การเกษตร 1.5 กำหนดกรอบ/ประเด็นข้อมูล ข่าวสารที่ให้บริการ และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ เกษตรกรในชุมชน	✓	✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		2. อปท. นำข้อมูลที่ได้รับ จากรัฐไปใช้ในการ บริการ/เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ เกษตรกรทั่วไป	2.1 คัดเลือกผู้สื่อข่าวเกษตรจาก ผู้แทนของแต่ละหมู่บ้าน 2.2 ประชุมผู้สื่อข่าวเกษตร เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย เช่น การรายงาน สถานการณ์การเกษตรที่มี ผลกระทบต่อการประกอบ อาชีพแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ข่าวสารให้ แก่เกษตรกรในชุมชน จัดทำ ทะเบียนทรัพยากรการสื่อสาร ในท้องถิ่น เช่น สื่อมวลชน หอกระจายข่าว เป็นต้น 2.3 จัดหาสถานที่/วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นศูนย์บริการข้อมูล ข่าวสารของชุมชน 2.4 จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้มาติดต่อ 2.5 ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดหา/รวบรวมและ จัดทำข้อมูล สื่อต่างๆ ไว้ บริการ เช่น นิทรรศการ บอร์ดข่าว เป็นต้น 2.6 จัดทำ/เผยแพร่ข่าวสารที่ เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ของชุมชน ผ่าน สื่อมวลชนท้องถิ่น เช่น สถานีวิทยุ/โทรทัศน์ หนังสือ พิมพ์ชุมชน		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
		3. การกำกับ/ควบคุม ตรวจสอบ โดยสำนักงานเกษตร	3.1 กำกับควบคุมตรวจสอบข้อมูล/ ประเด็นการเผยแพร่ที่ได้		✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		อำเภอ	กำหนดให้เหมาะสมกับชุมชน 3.2 ติดตามผลการดำเนินงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์	✓	
4	การรวบรวม ส่งเสริม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1. อปท. ร่วมกับรัฐในการ สำรวจ รวบรวมภูมิปัญญา ท้องถิ่น 2. รัฐกับอปท. ร่วมกัน ศึกษาวิจัยภูมิปัญญา ท้องถิ่น 3. รัฐกับอปท. ร่วมกัน พัฒนาทดสอบภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1.1 จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผน ใช้งบประมาณ 1.2 สนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่าย 1.3 ออกแบบสำรวจข้อมูล (แบบ ภป.1) แบบคัดเลือกภูมิปัญญา ท้องถิ่น (แบบ ภป.2) และ จัดพิมพ์ 1.4 สำรวจข้อมูล (แบบ ภป.1) ที่เป็นผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา เดิมหรือนวัตกรรมใหม่ไม่ เกิน 4 คาว และรวบรวม 2.1 จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือก ภูมิปัญญาท้องถิ่น (แบบ ภป.2) และร่วมกันวิเคราะห์ คัดสรร 2.2 ร่วมกับกลุ่มเกษตรกร/องค์กร เกษตรกร/เจ้าของผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา/นวัตกรรมใหม่ที่ ได้รับการคัดเลือกฯ ตามแบบ ภป.2 ทำการศึกษาวิจัยเช่น ประสานที่มหาวิทยาลัย กระบวนการ การจัดเวที ชุมชน ฯ 3.1 นำผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา/ นวัตกรรมใหม่ ที่ได้จาก การศึกษาวิจัย มาพัฒนา ทดสอบเชิงลึกและฝึกปฏิบัติ ในกลุ่มเกษตรกร/องค์กร		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		4. รัฐกับอปท. ร่วมกัน เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเครือข่าย	เกษตรกร โดยประสานงาน วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อค่อ ยอคพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญาเด่น และสร้าง อาชีพ จุดเรียนรู้ในชุมชน 3.2 ส่งเสริมการจดทะเบียน วิสาหกิจชุมชนและทรัพย์สิน ทางปัญญา 4.1 สนับสนุนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ประสบผลสำเร็จในเครือข่าย และจัดให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน 4.2 จัดทำเอกสารและเผยแพร่ใน ชุมชน	✓	✓ ✓
5	การช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย ธรรมชาติ	1. อปท. สำรวจความ เสียหายและความต้องการ ช่วยเหลือและรายงาน 2. อปท. จัดหาปัจจัยการ ผลิตในการให้การ ช่วยเหลือชดเชยความ เสียหาย 3. อปท. ให้บริการช่วยเหลือ เกษตรกรในด้านปัจจัย การผลิต	กฎหมายอยู่ระหว่างแก้ไข		
6	การสำรวจช่วย เหลือป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	1. อปท. ดำเนินการสำรวจ การระบาด	1.1 อปท. คัดเลือก และ/หรือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และ เกษตร-อาสาสมัคร สำรวจ ศัตรูพืช 1.2 เมื่อเกิดการระบาดของศัตรูพืช หรือพบเห็นอาการผิดปกติที่		✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
			เกิดขึ้นกับพืช แจ้างเรื่องและ ส่งตัวอย่างพืชและศัตรูพืชให้ ศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำ ตำบลหรือ สำนักงานเกษตร อำเภอทราบ 1.3 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ เพื่อ ขอข้อมูลขั้นตอนวิธีการ สำรวจการจำแนกชนิดศัตรูพืช และวิธีการป้องกันกำจัด 1.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลให้คำแนะนำการ สำรวจ 1.5 เกษตรกรอาสาสมัครดำเนินการ สำรวจการระบาด และ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของ อปท. สรุปผลการสำรวจ 2.1 สรุปรายงานผลการสำรวจ รายงานประธานฯ และ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ เพื่อประกาศเตือนในกรณีที่มี แนวโน้มการระบาดเพิ่มมาก ขึ้น 2.2 ประกาศเตือนการระบาดและ ให้คำแนะนำวิธีการป้องกัน กำจัดแก่เกษตรกร 3.1 ในกรณีที่ไม่สามารถจำแนก ชนิดศัตรูพืชได้สำนักงาน เกษตรอำเภอทำเรื่องแจ้งต่อไป ยังหน่วยงานของรัฐเพื่อบริการ ให้ความช่วยเหลือต่อไป	✓	✓
		2. รัฐและอปท. ร่วม ดำเนินการพยากรณ์เตือน การระบาด		✓	✓
		3. รัฐและอปท. ร่วมบริการ วินิจฉัยศัตรูพืช		✓	✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เข้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		4. รัฐถ่ายทอดความรู้ในการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชและ ให้คำแนะนำโดยอปท. ให้คำแนะนำเบื้องต้น	3.2 หน่วยงานที่ได้รับการประสาน ดำเนินการออกสำรวจ วินิจฉัย ชนิดและให้คำแนะนำ โดยท้องถิ่นให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการ	✓	
		5. อปท. ให้บริการสารเคมี เครื่องมือในการป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	4.1 จำแนกชนิดศัตรูพืชที่อปท. ขอรับการบริการในข้อ 3 และ หาวิธีการป้องกันกำจัดที่ เหมาะสมแจ้งให้อปท. ทราบ 4.2 อปท. ให้คำแนะนำวิธีการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชแก่ เกษตรกร 5.1 จัดเตรียมปัจจัยสารเคมี หรือ ปัจจัยอื่น ๆ ทดแทนสารเคมี เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 5.2 ให้บริการสารเคมี และหรือ ปัจจัยอื่น ๆ ทดแทนสารเคมี ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่เกษตรกรที่ ได้รับความเดือดร้อนจากการ ระบาดของศัตรูพืชตามความ เหมาะสม	✓	✓ ✓
		6. รัฐและอปท. รมรงค์ ในการควบคุมศัตรูพืชใน ท้องถิ่นโดยรัฐให้ คำแนะนำปรึกษาอปท. ดำเนินการจัดการในการ ควบคุมศัตรูพืช	6.1 ในกรณีที่มีแนวโน้มการระบาด ในปีต่อ ๆ ไปองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นประสานกับ เจ้าหน้าที่รัฐวางแผนการ ควบคุมปริมาณ โดยจัดให้มี แปลงสำรวจ ติดตาม สถานการณ์ศัตรูพืชและ		✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		7. การกำกับ/ควบคุม/โดย ส่วนกลางของกรม ส่งเสริมการเกษตรและ การตรวจสอบขั้นตอน โดยสำนักงานเกษตร อำเภอ 8. การตรวจสอบมาตรฐาน ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ต่อเนื่องทุก 4 ปี โดย สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับส่วนกลาง	รวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูลเป็น รายสัปดาห์หรือรายเดือน แล้วแต่ชนิดพืช ที่ทำ การสำรวจสถานการณ์ 6.2 ดำเนินการตามแผนการควบคุม ปริมาณศัตรูพืชตามข้อ 6.1 7.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วม กับเจ้าหน้าที่จังหวัด และ ส่วนกลางสุ่มตรวจสอบ ความสามารถในการสำรวจ ตรวจนับศัตรูพืชเพื่อให้ผลการ สำรวจของอปท. ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการวางแผนการ ควบคุมการระบาดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 8.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ ส่วนกลาง (กรมส่งเสริม การเกษตร) จัดทำมาตรฐาน ความสามารถในการจำแนก ชนิดศัตรูพืช และการให้ คำแนะนำการป้องกันกำจัด ศัตรูพืช 8.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดสุ่ม ตรวจสอบความสามารถของ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ที่ รับผิดชอบภารกิจ ทุก 4 ปี	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓
7	การฝึกอบรม อาชีพการ เกษตร	1. สำรวจหาความต้องการ ความรู้ของเกษตรกรใน การพัฒนาอาชีพและ รวมกลุ่ม	1.1 สำรวจปัญหาความต้องการ และเก็บข้อมูล 1.2 จัดประชุม หรือเวทีชุมชน เพื่อวิเคราะห์และจัดกลุ่ม ปัญหาความต้องการ		✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		2. รัฐให้การสนับสนุนทางวิชาการ และจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพ	1.3 คัดเลือกเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม 1.4 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร 2.1 ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและสรุปข้อมูลที่เก็บ 2.2 กำหนดหลักสูตร เนื้อหา และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ 2.3 จัดทำแผนการถ่ายทอดความรู้ 2.4 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายแต่ละหลักสูตร 2.5 ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามแผนการถ่ายทอดความรู้ 2.6 สรุปและติดตามผลการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร 2.7 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการฝึกอบรมอาชีพการเกษตร	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓
8	การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม	1. อปท. จัดหาปัญหาความต้องการของเกษตรกร 2. อปท. คัดเลือกแกนนำในการรวมกลุ่ม	1.1 วางแผนออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของเกษตรกร 1.2 ดำเนินการรวบรวมปัญหาความต้องการ โดยแจกแบบข้อมูลเป็นรายคน หรือแจกในที่ประชุมในงานต่าง ๆ 1.3 สรุปข้อมูลปัญหา/ความต้องการ 2.1 จัดกลุ่มปัญหา ความต้องการเพื่อรวบรวมเกษตรกรที่มีปัญหาความต้องการเดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน 2.2 ค้นหาหรือคัดเลือกแกนนำ	✓	✓ ✓ ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		3. รัฐกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก เช่น การทัศนศึกษา การ อบรมให้ความรู้ เป็นต้น	จากกลุ่มปัญหาความต้องการ ที่รวบรวมไว้ 3.1 จัดเวทีประชุมเกษตรกร ผู้สนใจ เพื่อให้เกิดความสนใจ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม 3.2 จัดนำเกษตรกรทัศนศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความสนใจ รวมกลุ่มกันทำกิจกรรม	✓ ✓	
		4. อปท. รวบรวมสมาชิก ที่มีความต้องการเข้าเป็น กลุ่มผู้เรียนรู้	4.1 รวบรวมรายชื่อ เกษตรกรที่ สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก กลุ่ม 4.2 จัดทำทะเบียนชื่อ ที่อยู่ และ กิจกรรมของสมาชิกที่กำลัง ดำเนินงานอยู่		✓ ✓
		5. รัฐร่วมกับอปท. ให้ ความรู้ด้านเทคโนโลยี การเกษตรการจัดการ และการตลาด	5.1 จัดประชุมสมาชิกกลุ่ม เพื่อพูด คุยแลกเปลี่ยนความรู้กันโดย เจ้าหน้าที่อาจจะเสริมความรู้ ข้อมูลอื่น 5.2 จัดหาวิทยากรอื่น มาให้ความรู้ ในด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการและการตลาดที่ยัง ขาดอยู่ 5.3 จัดหางบประมาณสนับสนุน การให้ความรู้โดยจัดอบรมจาก ภาครัฐหรือ อปท.	✓	✓ ✓
		6. รัฐร่วมกับอปท. สมาชิก กลุ่มในการออมทรัพย์ หรือลงทุน	6.1 ชี้แจงแนะนำเกษตรกรสมาชิก เพื่อจัดหาทุนดำเนินงานโดย ร่วมกันออมทรัพย์หรือลงทุน เพื่อเป็นทุนดำเนินกิจกรรม ของกลุ่ม 6.2 คัดเลือกสมาชิก มารับผิดชอบ		✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		7. รัฐร่วมกับอปท. สนับสนุนให้กลุ่มเพิ่มรายได้ด้วยการจัดทำกิจกรรม เช่น แปรรูปถนอมอาหารพัฒนาการผลิตการตลาด 8. เจ้าหน้าที่ร่วมกับอปท. ประเมินผลการสร้างเครือข่ายรวมกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มเครือข่าย ทั้งแนวตั้งและแนวนอน	ด้านการเงินและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายควบคุมรายชื่อผู้ร่วมทุนของกลุ่ม 7.1 จัดทำโครงการ เพื่อจัดทำงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม โดยอาจเป็นเงินทุนจากรัฐและอปท. 7.2 รัฐให้คำแนะนำจัดทำโครงการเพื่อหาแหล่งงบประมาณ ตลอดจนดำเนินงานตามแผน 7.3 ดำเนินการตามแผน กิจกรรมเพื่อเกิดกิจกรรมกลุ่ม 8.1 กำหนดประเด็นของกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นเพื่อติดตามวัดผลงาน 8.2 กำหนดผู้รับผิดชอบหรือจัดตั้งคณะประเมินผลเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลงานที่ดำเนินการ 8.3 รวบรวมข้อมูลสรุปผลงานที่เกิดขึ้นรวมทั้งปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
9	การกระจาย พันธุ์	1. ผลิตพันธุ์ดีให้แก่ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	1.1 สำรวจและแจ้งปริมาณความต้องการทั้งชนิดและปริมาณพันธุ์ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด/เขต/กรมส่งเสริมการเกษตร 1.2 กรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณาและจัดสรรแจ้งเขต/ศูนย์ตามพื้นที่และขอบเขตรับผิดชอบ 1.3 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การกระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
		2. อปท. รับพันธุ์ดีนำไป ขยาย	การเกษตรดำเนินการผลิต/ จัดส่งให้อปท. 2.1 อปท. นำพันธุ์ดีที่ได้รับไป ปลูกสร้างเป็นแปลงต้นแม่ พันธุ์เพื่อขยายพันธุ์สู่ เกษตรกร		✓
		3. อปท. นำพันธุ์ดีนำไป กระจายให้แก่เกษตรกร รายอื่น ๆ ต่อไป	3.1 อปท. ขยายและกระจายพันธุ์ดี สนับสนุนแก่เกษตรกร		✓
		4. รัฐให้คำแนะนำวิชาการ และการกระจายพันธุ์	4.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด /ศูนย์ฯ ถ่ายทอดความรู้ด้าน การขยายพันธุ์พืชและเป็นที่ ปรึกษาทางวิชาการ	✓	
		5. การกำกับ/ควบคุม/ตรวจ สอบคุณภาพตรงตามพันธุ์/ ตรวจสอบ/รับรองการ ดำเนินงานผลิต/ ขยายพันธุ์ไม้ โดยเลขา ศูนย์ฯ เกษตรอำเภอ, อบค.	5.1 ติดตาม/ตรวจสอบผลการ ดำเนินงานเป็นระยะ 5.2 กำกับ/ควบคุม ด้านการผลิต และการกระจายพันธุ์ดีสู่ เกษตรกร เงื่อนไข 1. อปท. ที่มีความพร้อมที่จะ รับโอนภารกิจ 2. อปท. ต้องมีพื้นที่เพียงพอ มีสภาพของดินและแหล่ง น้ำที่เหมาะสมในการ จัดสร้างแปลงต้นแม่พันธุ์ 3. รัฐเป็นผู้สนับสนุนต้นพันธุ์ พืชและที่ปรึกษาแนะนำ ทางวิชาการส่วนค่าใช้จ่าย และการดูแลเป็นของอปท.	✓	✓

2) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการ
ท่องเที่ยว

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การ กระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
1	การดำเนินงาน ถ่ายโอนภารกิจ ศูนย์บริการ และถ่ายทอด เทคโนโลยี การเกษตร ประจำตำบล 1. การถ่ายทอด เทคโนโลยี การเกษตร	1. รัฐดำเนินการรวบรวม ปัญหาความต้องการ 2. รัฐและอปท. ร่วมทำ แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร 3. รัฐดำเนินการถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร	1. ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหา/ความต้องการ 2. ดำเนินการรวบรวมปัญหา/ ความต้องการจากแผนพัฒนา การเกษตร 3. สรุปรวบรวมข้อมูลปัญหา/ความ ต้องการ (ใช้ข้อมูลจากข้อ 2 และแผนพัฒนาการเกษตรมา จัดเวทีประชาคม) 4. จัดทำหลักสูตร เนื้อหา และวิธี การถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เกษตร 5. จัดทำแผนการถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร (ปฏิทิน การถ่ายทอดฯ, รายเดือน, รายปี) 6. จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายแต่ ละหลักสูตร 7. คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายและ นำเกษตรกรมารับการถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร 8. ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	 ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การ กระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เป้าหมายหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
			การเกษตร 9. การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร 10. ติดตามและสรุปผลการ ดำเนินงานทั้ง output และ outcome	✓	✓
	2. การลงทุน ทางธุรกิจ การเกษตร	1. รัฐและอปท. จัดทำแผน การลงทุนร่วมกัน 2. รัฐและ อปท. ร่วมหา แหล่งเงินทุน/สนับสนุน 3. อปท. และกลุ่มในชุมชน ดำเนินการตามแผนการ ลงทุนทางธุรกิจ	1. ทบทวนความต้องการของกลุ่ม อาชีพจากแผนพัฒนาการเกษตร ที่กำหนดไว้เดิมและกิจกรรม ใหม่ที่เพิ่มเติมและพร้อม จัดลำดับความสำคัญ 2. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของ การลงทุน/ผลตอบแทนแล้ว จัดทำแผนลงทุน 3. พิจารณาแหล่งเงินทุนและสนับ สนุนกลุ่มอาชีพตามแผนการ ลงทุน 4. กลุ่มดำเนินกิจกรรมตามแผน การลงทุนที่ได้รับการสนับสนุน จากแหล่งทุน 5. ติดตามให้คำแนะนำให้เป็นไป	✓ ✓ ✓	✓ ✓
			ตามแผน 6. ติดตามและสรุปผลการดำเนิน งานทั้ง output และ outcome	✓	
	3. การจด ทะเบียน สมาชิก	อปท. รับจดทะเบียนสมาชิก ตามแบบฟอร์มและออกบัตร สมาชิก	1. ประชุมชี้แจง, ประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกร/ผู้สนใจทราบ 2. ออกแบบฟอร์มและจัดทำแบบ ฟอร์มจดทะเบียนพร้อมแบบ บัตรสมาชิก 3. กำหนดทีมงานสมัคร จด		✓ ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การ กระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
			ทะเบียนและชี้แจงทำความเข้าใจทีมงานรับสมัคร 4. ดำเนินการจดทะเบียน 5. ตรวจสอบความถูกต้องและ ความสมบูรณ์ของข้อมูล 6. ออกบัตรสมาชิก 7. สรุป/รายงานผล	✓	✓ ✓ ✓
	4. การตั้งศูนย์ และให้ บริการ	1. อปท. คัดเลือกศูนย์ที่มีความพร้อมที่จะจัดตั้ง เป็นศูนย์บริการฯ โดยรัฐ ให้คำปรึกษา 2. อปท. ให้บริการแก่ สมาชิกศูนย์ฯ ในด้านการ ให้ข้อมูลพื้นฐานการ เกษตรและการบริการ ช่วยเหลือเกษตรกร เช่น การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น การบริการอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร และบริการประสานการ ช่วยเหลือจากทางราชการ	1. จัดให้มีการรณรงค์และสร้าง ความเข้าใจแนวทางของ กระบวนการมีส่วนร่วมแก่ ชุมชน ในการดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์บริการฯ ในการให้บริการ แก่ชุมชน 2. ประชุมชี้แจงบทบาทภารกิจที่ ได้รับมอบหมายแก่ คณะกรรมการบริหารอปท. 3. จัดเตรียมและรวบรวมข้อมูล พื้นฐานที่เกี่ยวข้องด้าน การเกษตรของชุมชน จัดทำ แบบเก็บข้อมูลการเกษตร 4. สำรวจและจัดเก็บข้อมูล 5. วิเคราะห์และประมวลผล จัดเวทีชุมชน แลกเปลี่ยน ความรู้และจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร 6. ผลิตข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร นิทรรศการทางวิชาการ 7. บริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการเกษตร 8. การให้คำปรึกษา/คำแนะนำ การเกษตร	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓

ภารกิจ ที่	ภารกิจ ที่ถ่ายโอน	ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติตามคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการ การ กระจายอำนาจฯ	รายละเอียด/วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน	เจ้าภาพหลัก	
				ส่วน ราชการ	อปท.
			9. จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ใน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตร/บริการผลิต การเกษตร/คลินิกเกษตร 10. บริการประสานการช่วยเหลือ จากทางราชการ สนับสนุน การให้บริการด้านการเกษตร	✓	✓

หมายเหตุ :

1. ขอบเขตการดำเนินงานตามตารางข้างต้น เป็นเพียงกรอบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับอปท. ที่หน่วยงานในระดับพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติหรือปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสม มิได้เป็นข้อบังคับ/ข้อกำหนดแต่อย่างใด

2. การระบุเจ้าภาพในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน มิได้หมายถึงการกำหนดให้ส่วนราชการหรืออปท. หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นการระบุผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสองหน่วยงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารอปท. ในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

สาโรช แก้วสไต (2547: 48) ได้ศึกษาความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 38 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งหน้าที่เป็นข้าราชการระดับปฏิบัติการ รองลงมาเป็นระดับบริหาร ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 16-20 ปี ส่วนใหญ่

ได้รับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และส่วนใหญ่รับทราบนโยบายการกระจายอำนาจ

สมเกียรติ ทะฤาษี (2547: 90) ได้ศึกษาการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่อปีระหว่าง 100,001-150,000 บาทต่อปี มีความเห็นว่า อบต. มีความจำเป็นมากที่สุดในการพัฒนาการเกษตรและทราบการถ่ายโอนภารกิจในระดับทราบพอสมควร

5.1.2 ความคิดเห็นในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรฯ

สมเกียรติ ทะฤาษี (2547: 91) ได้กล่าวถึงความเหมาะสมและความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนที่ใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเห็นว่ามีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมส่งเสริมการเกษตร

อดิชาติ จักรคำปัน (2549: 121-122) ได้ศึกษาความพร้อมของอปท. ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า อปท. ได้แก่ เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง โดยเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบล มีส่วนงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน และไม่มีคนดูแลด้านการเกษตรโดยตรง ส่วน อบต. ขนาดกลาง มีพื้นที่อยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย มีครัวเรือนเกษตรกรน้อยจึงให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลด้านการเกษตรน้อยกว่าการพัฒนาอื่น ๆ

5.1.3 ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจ

สมเกียรติ ทะฤาษี (2547: 96 – 99) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นด้านความเหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. ทั้ง 9 ด้าน โดยสรุปดังนี้

1) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อปท. จะได้ทราบความเคลื่อนไหวของภาวะการผลิตพืชที่ปลูกในหมู่บ้าน/ตำบล เป็นข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลกลางที่มีความถูกต้อง ทันสมัย เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตรวจสอบได้และเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรนั้น ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

ของชุมชน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการเก็บ และควรจัดทำข้อมูลในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ตลอดจนการจัดทำทะเบียนเกษตรกรทุกครัวเรือนให้ครบถ้วน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับของชุมชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และหน่วยงานในชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานมากขึ้น

2) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนพัฒนาที่ผ่านมาเป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในลักษณะจากบนสู่ล่าง เป็นการพัฒนาที่ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจสังคมของชุมชน ทำให้การวางแผนพัฒนาประสบผลสำเร็จไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ท้องถิ่น จะต้องมีความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เป็นอย่างที่ชุมชนต้องการ การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาทุกระดับ ตั้งแต่การคิดริเริ่ม ตลอดจนการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล โดยการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับตำบลนั้นต้องมีการเตรียมความพร้อมของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมให้ชุมชน ปรับวิธีคิดและวิธีการทำงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

3) การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารและความรู้ คือ ปัจจัยสำคัญสำหรับการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการเกษตรของเกษตรกร เนื่องจาก การประกอบอาชีพเกษตร ในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การเกษตรด้านต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตั้งแต่เทคโนโลยีการผลิต สถานการณ์ทางการเกษตร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการ สร้างศักยภาพในการให้บริการข่าวสารของพื้นที่ รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ โดยสะดวกและประหยัด มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงตามความต้องการ เหมาะสมกับพื้นที่ เป็น ข้อมูลที่ทันสมัย ทันเวลาในการใช้ประกอบการตัดสินใจ วางแผนการผลิตและพัฒนาอาชีพของ เกษตรกร

4) การปฏิบัติการรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การปฏิบัติการ รวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการกระตุ้นให้เกิดการสืบค้นข้อมูลภูมิปัญญา การ ศึกษาวิจัย ทดสอบภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมทางการเกษตร เป็นการรวบรวมข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ นำไปผสมผสานกับเทคโนโลยีแผนใหม่ในการ ปรับระบบการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร ที่นำไปสู่การพึ่งตนเองในที่สุด

5) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การทอปปท. มีบทบาทในการ ดูแลการพัฒนาอาชีพของประชาชนในพื้นที่ การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้แก่

เกษตรกรในกรณีที่มีแนวโน้มการระบาดในพื้นที่ จะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ได้ทันเหตุการณ์

6) การปฏิบัติงานการฝึกอบรมอาชีพการเกษตร การดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกร เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร โดยการสำรวจหาความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและการจัดอบรมอาชีพ โดยอปท. กำหนดพื้นที่เป้าหมาย รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอข้อมูลหรือความต้องการ เพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรของชุมชน เสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อวางแผนในการฝึกอบรมต่อไป

7) การปฏิบัติการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มเพื่อรับความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ร่วมมือช่วยเหลือกันในการผลิตและการตลาด หรือการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและหาแหล่งจำหน่าย เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการรณรงค์ให้สมาชิกกลุ่มร่วมออมทรัพย์หรือลงหุ้นเป็นทุนในการดำเนินการ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ก่อให้เกิดความสามัคคีและการเสียสละเพื่อส่วนรวม

8) โครงการผลิตและบริการพันธุ์พืชสวน : ด้านการกระจายพันธุ์ เป็นการพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจทางด้านพันธุ์พืชและความรู้ด้านพืชสวน เช่น ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผัก เห็ด และสมุนไพรมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างถูกวิธี เพื่อที่จะนำมาวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไป

9) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน

(1) การจัดตั้งศูนย์ฯ และการให้บริการ เป็นศูนย์ฯ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้เกษตรกรได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผนและบริหารจัดการแผนด้วยตนเองทุกขั้นตอน และเป็นสถานที่ที่ให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการให้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรที่สำคัญแก่เกษตรกรในลักษณะการบูรณาการในการพัฒนาการเกษตรให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นศูนย์แม่ข่ายในการศึกษาเรียนรู้เพื่อขยายผลและให้สอดคล้องกับแผนกระจายอำนาจให้อปท. ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรเกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นการถ่ายทอดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่ถูกต้อง และเหมาะสมทางด้านวิชาการด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง เป็นการพัฒนาความรู้ทางด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนแก่เกษตรกรให้สามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตการเกษตรอย่างเป็นระบบและครบวงจรและมีความยั่งยืน การถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรตามความต้องการของชุมชน ใช้อุทิศสาธิตในด้านต่าง ๆ ที่ต้องอยู่ในตำบล วิทยาการ

เกษตรกร เจ้าของอุตสาหกรรม เป็นผู้ถ่ายทอดหรือนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่เกษตรกร

(3) การลงทุนทางธุรกิจเกษตร เป็นการใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ทั้งในด้านการผลิตและการแปรรูปผลผลิตเกษตรให้ได้ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพในการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยการส่งเสริมให้มีการออมและการระดมทุนของชุมชน เพื่อการลงทุนทางธุรกิจเกษตร ดำเนินการจัดทำแผนด้านการลงทุนเพื่อธุรกิจเกษตร การตลาด ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เกิดอาชีพการเกษตรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ก่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาการเกษตรและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรที่ยั่งยืน

(4) การจดทะเบียนสมาชิก เป็นการสร้างข้อมูลพื้นฐานประจำศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกรและชุมชน ศึกษาวิเคราะห์ และประเมินศักยภาพของชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาการผลิตทางการเกษตรของชุมชนและตัวเกษตรกร โดยการรับสมัครเกษตรกรในตำบลที่มีความสนใจพร้อมที่จะดำเนินการจดทะเบียนเป็นสมาชิก มีหน้าที่ให้ข้อมูลด้านการเกษตรและข้อมูลในชุมชนที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล

ปราโมทย์ เข็มขาว (2549: 80-81) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในภาคตะวันตกเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับอปท. ทั้ง 9 ภารกิจพบว่า ใน 9 ภารกิจ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความเห็นด้วยในระดับมาก 4 ภารกิจ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 2) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- 4) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบล และมีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง 5 ภารกิจ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้
- 1) การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร
- 2) การกระจายพันธุ์
- 3) การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
- 4) การรวบรวมส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และ
- 5) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช

จะเห็นได้ว่าการถ่ายโอนภารกิจทั้ง 9 ด้านนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางถึง 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นว่า ภารกิจ 5 ด้านดังกล่าว ยังต้องใช้วิชาการในการปฏิบัติ จึงเห็นว่าบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าว คือ บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เพราะเป็นภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเพื่อปากท้องของเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น อปท. ควรเตรียมความพร้อม

ของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการกิจดังกล่าวในเรื่องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพที่พอเพียงต่อการเลี้ยงครอบครัวและสามารถพึ่งพาตนเองได้

5.1.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอน

ภารกิจ ๑

น้อยประเสริฐ ปฏิสังข์ (2546: 56-57) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานของรัฐให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในการถ่ายโอนภารกิจในอนาคต มีดังนี้

- 1) ความชัดเจนในเรื่องเวลา พบว่าที่ผ่านมาหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่สามารถระบุภารกิจที่ถ่ายโอนในเงื่อนไขของเวลาที่แน่นอนได้ ทำให้การเตรียมพร้อมต่างๆ น้อยลงตามไปด้วย เช่น การเตรียมการฝึกอบรม การเตรียมงบประมาณ สถานที่ เป็นต้น
- 2) ความชัดเจนในเรื่องวิธีการ และงบประมาณ พบว่าหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่สามารถถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติให้ออบต. รับทราบโดยละเอียดได้ อีกทั้งวิธีการปฏิบัติในเรื่องงบประมาณยังมีความสับสนอยู่ว่าอบต. จะเกี่ยวข้องกังบประมาณเนื้ออย่างไร (รอการโอนงบประมาณหรือทำเรื่องเสนอของงบประมาณ)
- 3) ความช่วยเหลือ การประสานงานจากหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า ที่ผ่านมาหน่วยงานต้นสังกัดมีการประสานงานมายังอบต. น้อยเกินไป จนทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจริง
- 4) ความไม่ต้องการรับการถ่ายโอนจากอบต. ในบางภารกิจ พบว่า อบต. ไม่ประสงค์ที่จะรับการถ่ายโอนบางภารกิจ เช่น ภารกิจในเรื่องนม ซึ่งแม้ว่าจะกำหนดแน่ชัดถึงจำนวนงบประมาณ/คน/วัน และโอนงบประมาณมาให้อบต. บริหารเองก็ตาม ซึ่งอาจส่งผลให้ผลงานในอนาคตไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร และส่งผลต่อประชาชนในที่สุด
- 5) ปริมาณงานในอนาคต พบว่า ปัจจุบันอบต. มีปริมาณงานจำนวนมากบวกกับงานที่จะถ่ายโอนมาในอนาคต ดังนั้นจึงอาจเกิดปัญหาหากไม่มีการจัดสรรถ่ายโอนบุคลากรมาให้อบต.
- 6) ความพร้อมด้านองค์ความรู้ และจำนวนบุคลากร พบว่า ในภารกิจที่จะถ่ายโอนมาบางอย่างต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิค และวิทยาศาสตร์ ซึ่งบุคลากรในปัจจุบันไม่มีความรู้ในด้านนี้ จึงอาจส่งผลงานได้ในอนาคต
- 7) ปัญหาในด้านการควบคุมงบประมาณ จากวิธีการเดิมที่ให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งมีจำนวนหน่วยงานไม่มากนัก ทำให้ง่ายต่อการควบคุมงบประมาณ และการทุจริต แต่การโอนภารกิจมาให้อบต. ซึ่งมีจำนวนหน่วยงานที่มากกว่า อาจส่งผลให้การควบคุมดังกล่าวทำได้ยากขึ้น

สมเกียรติ ทะฤาษี (2547: 91 – 95) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อปท. ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

1) ปัญหาอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจ

(1) ด้านภารกิจที่ถ่ายโอน

ก. แนวทางดำเนินงานด้านภารกิจที่ถ่ายโอนยังขาดความชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่ถ่ายโอนกับอปท. ไม่สัมพันธ์กัน

ข. ภารกิจที่ถ่ายโอนบางภารกิจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งบางภารกิจเป็นหน้าที่ของอปท. จะต้องทำหรือเลือกทำ ทำให้ขาดการประสานงานระหว่างราชการกับท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กัน

ค. ขาดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลาและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการถ่ายโอนภารกิจ

(2) ด้านองค์การบริหารส่วนตำบล

ก. อบต. ไม่เข้าใจรูปแบบและกฎระเบียบในการถ่ายโอนภารกิจ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องใหม่ และบางภารกิจอบต. ยังไม่ให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญน้อย

ข. อบต. มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้วในหลายๆ ด้าน หากรับโอนภารกิจมา อาจทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ค. อบต. ยังขาดงบประมาณ หากถ่ายโอนภารกิจแล้ว ควรถ่ายโอนงบประมาณให้เพียงพอแก่ความต้องการของท้องถิ่น ภารกิจที่ถ่ายโอนแล้ว บางภารกิจที่มีงบประมาณ ยังล่าช้า และไม่เข้าใจขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณ

ง. อบต. ขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่มีประสบการณ์ และความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

จ. อปท. ไม่ได้สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนพัฒนาวิถีคิด วิธีการทำงานแบบพึ่งพาตนเอง

ฉ. อบต. ไม่ทราบข้อมูล และไม่เข้าใจบทบาทของอบต. ในการรับโอนภารกิจ

ช. อบต. ไม่เข้าใจและเห็นประโยชน์ที่ได้รับในการถ่ายโอนภารกิจ และไม่สนใจภารกิจที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุน

ญ. การต่อรองในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาหมู่บ้านของตนเองเพื่อตอบแทนที่ประชาชนเลือกคนเข้ามา โดยเฉพาะฝ่ายบริหารอบต.

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร

ก. เมื่อถ่ายโอนภารกิจให้อบต. แล้ว กรมส่งเสริมการเกษตรควรสั่งการในการดำเนินการภารกิจที่ถ่ายโอนไปให้อบต. โดยตรง และควรจะมีชี้แจงรายละเอียดว่าภารกิจไหนบ้างให้อบต. ต้องทำเอง หรือภารกิจไหนที่ทำงานร่วมกับรัฐ ให้ชัดเจน

ข. การถ่ายโอนภารกิจยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภูมิภาคและท้องถิ่น

ค. การถ่ายโอนภารกิจยังขาดความชัดเจนในด้านต่าง ๆ เช่น ภารกิจที่ถ่ายโอน บุคลากร และงบประมาณ

ง. ขาดการติดตาม ประเมินผลจากหน่วยงานที่ถ่ายโอนภารกิจ ทำให้การดำเนินการตามภารกิจ ไม่เป็นไปตามที่กำหนด

จ. ขาดการประชาสัมพันธ์ในภารกิจที่ถ่ายโอนให้อบต.

ฉ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของขาดงบประมาณในการประชุมชี้แจงเรื่องการถ่ายโอนภารกิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(4) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

ก. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอไม่กล้านำเสนอหรือถ่ายทอดเรื่องการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้อบต. ไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการถ่ายโอน

ข. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถ่ายโอนภารกิจตามแนวทางที่กำหนด

ค. ขาดการติดตาม ประเมินผลจากหน่วยงานที่ถ่ายโอนภารกิจ ทำให้การดำเนินการตามภารกิจไม่เป็นไปตามที่กำหนด

2) ข้อเสนอแนะในการถ่ายโอนภารกิจ

(1) ด้านภารกิจที่ถ่ายโอน

ก. ควรกำหนดรูปแบบของภารกิจที่ถ่ายโอนในลักษณะที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง

ข. ควรให้มีการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้ท้องถิ่น เพราะการพัฒนาการเกษตรจะต้องทำจากท้องถิ่นขึ้นไปสู่ระดับบน เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจในการทำการเกษตรอย่างแท้จริง ไม่ต้องประสบกับปัญหาสินค้าการเกษตรตกต่ำอย่างที่เห็น

ค. งานส่งเสริมการเกษตรมีมาก แต่งบประมาณมีน้อย ควรโอนภารกิจและบุคคล (นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร) ให้ด้วย

ง. การถ่ายโอนภารกิจ เป็นเรื่องที่สำคัญ ควรชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ไม่ควรทำเป็นเพียงหนังสือสั่งการ

จ. ควรจัดทำในลักษณะตำบลนำร่องอำเภอละ 1 แห่ง เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงาน จะได้ว่ามีปัญหาคืออุปสรรคเกิดขึ้นอย่างไร เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

ง. รัฐบาลควรมีความเข้าใจในการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ

(2) ด้านองค์การบริหารส่วนตำบล

ก. องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับบทบาทในการวางแผนพัฒนาการเกษตรให้สอดคล้องกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น

ข. ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเกษตรเข้ามาทำงานหรือเป็นที่ปรึกษาในระยะแรกของการถ่ายโอนภารกิจ

ค. การถ่ายโอนภารกิจในด้านการเกษตร ควรจะจัดบุคลากรมาประจำอบต. เพื่อติดต่อโดยตรง

ง. ควรชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้กับสมาชิกอบต. และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ (พนักงานส่วนตำบล)

จ. การถ่ายโอนภารกิจ ถือเป็นความเหมาะสม ถ้างบประมาณและบุคลากรพร้อม เพราะจะทำให้ท้องถิ่นได้ดูแลและพัฒนาด้านการเกษตรให้ดียิ่งขึ้นและให้อบต. มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

ฉ. ปลุกจิตสำนึกให้กับเจ้าหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบในการทำงาน

(3) กรมส่งเสริมการเกษตร

ก. ควรจัดอบรมและทำความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับในเรื่องการถ่ายโอนในแต่ละภารกิจให้เป็นแนวทางเดียวกันและมีงบประมาณสนับสนุน

ข. ควรถ่ายโอนทุกกิจกรรม และชี้แจงรายละเอียดให้ทางอบต. รับทราบ และให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการตามภารกิจที่ถ่ายโอน

ค. ควรชี้แจงการถ่ายโอนภารกิจให้ชัดเจน ด้านงบประมาณ บุคลากร บทบาทอำนาจหน้าที่ให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และพนักงานส่วนตำบล สมาชิกอบต.

ง. ควรดูความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมก่อนเป็นอันดับแรก แล้วขยายจนครบภายในเวลาที่กำหนด

จ. ประชาสัมพันธ์ในการกิจที่ถ่ายโอนให้เกษตรกรและประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าใจเพื่อให้เกษตรกร และประชาชนได้ทราบและเข้าใจประโยชน์ที่ได้รับจากการถ่ายโอนภารกิจ

(4) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

ก. ควรมีการบูรณาการในการทำงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ และ อบต. สร้างกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยคำนึงถึงการพัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล

ข. คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล จะต้องประสานงานกับ อบต. ตลอดเวลา

(5) อื่น ๆ

ก. ให้องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นและให้มีการส่งเสริมการอาชีพให้แก่ชุมชน

ข. การถ่ายโอนภารกิจ เป็นการผลักระยะของหน่วยงานให้ท้องถิ่น

ค. รัฐต้องจัดหาแหล่งเงินทุนให้กับองค์กรต่าง ๆ ในแต่ละอบต.

ง. รัฐต้องจัดให้มีโรงงานปุ๋ยแห่งชาติ ต้องควบคุมปัจจัยการผลิต

ปราโมทย์ เจริญขาว (2549: 81) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

แนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับอปท. ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกือบครึ่งประสบปัญหาในเรื่องการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหนึ่งในสามประสบปัญหาในเรื่อง การส่งมอบ/รับมอบภารกิจกับอปท. และการใช้ภารกิจศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลยุทธ์หลักในการถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกือบทุกคน เสนอว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างอปท. กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อทำความเข้าใจและกำหนดบทบาทในการดำเนินงานร่วมกัน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ เสนอว่า ควรระบุงบประมาณที่ถ่ายโอนให้กับอปท. เพื่อให้อปท. ได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นแบบกระจายระหว่างงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานกับงบประมาณด้านอาชีพ ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจ ควรพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถเปิดให้บริการภารกิจต่าง ๆ แก่ประชาชนในปี 2553 ได้ตามแผน

อติชาต จักรคำปัน (2549: 122-123) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของความพร้อมของการรับภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้ง 9 ข้อของอปท. พบว่า อปท. มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องบุคลากรเฉพาะด้านการเกษตรที่ยังรอการจัดสรรตำแหน่ง เรื่องความไม่เข้าใจในบทบาท และหน้าที่ในการรับภารกิจไปปฏิบัติ เรื่องงบประมาณที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรไม่ถ่ายโอนให้อปท. โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

อปท. มีความพร้อมในระดับปานกลาง แม้ภารกิจเหล่านี้จะเคยทำร่วมกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบลมาบ้าง แต่มีปัญหาตรงที่ กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภาระงานให้อปท. แต่ไม่มีการถ่ายโอนบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งการถ่ายโอนภารกิจไปให้นั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร โครงสร้างองค์กร งบประมาณ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ให้กับอปท. ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ถ่ายโอนภารกิจไปที่ละภารกิจจากง่าย ๆ จึงจะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ควรจะมีโครงการนำร่องถ่ายโอนภารกิจไปลองปฏิบัติ จะได้ศึกษาและหาทางแก้ไข และควรทำให้เกิดความต่อเนื่องชัดเจน มีหน่วยงานที่ให้คำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้าของการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อที่จะได้ดูแลอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ป้องกันการทำงานที่ไม่เต็มความสามารถหรือทำงานเพื่อหวังผลงานเท่านั้น นอกจากนี้ควรเริ่มให้มีการถ่ายทอดงานของเกษตรกรตำบลเดิม หรือหัวหน้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับอปท. เพื่อให้อปท. จะได้มีความพร้อมในการรับภารกิจ

อปท. ควรให้ความสนใจงานด้านสาธารณูปโภค หรืองานด้านปัจจัยพื้นฐานให้น้อยลงและให้ความสนใจด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านปกครอง และงานด้านการเกษตรให้มากขึ้น ควรให้ความสำคัญกับภารกิจที่ทำให้การเกษตรยั่งยืน ไม่ใช่ให้ความสำคัญภารกิจที่ใช้แต่งบประมาณมาแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเพื่อนำไปกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อปท. เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับอปท. ดังนี้

1. สภาพสังคมและเศรษฐกิจของผู้บริหารอปท. ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง รายได้ และการได้รับการฝึกอบรมความรู้เรื่องการถ่ายโอนภารกิจ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารอปท. เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจให้กับอปท. ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

2.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
การจัดทำทะเบียนเกษตรกร และการจัดทำข้อมูลการเกษตรประจำตำบล

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
การเตรียมความพร้อมของชุมชน การทบทวนอดีต ค้นหา และประเมินศักยภาพของชุมชน
การพัฒนาแผนงานและโครงการ และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

2.3 การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
การจัดตั้งองค์กรและการวางแผนการดำเนินงาน การบริหารจัดการข้อมูล การให้บริการข้อมูล
ข่าวสารและจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และการติดตามประเมินผล

2.4 การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
การสำรวจรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาทดสอบภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเครือข่าย

2.5 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
การสำรวจการระบาดของศัตรูพืช ดำเนินการพยากรณ์เตือนการระบาด การบริการวินิจฉัยศัตรูพืช
การถ่ายทอดความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและให้คำแนะนำ การให้บริการสารเคมีเครื่องมือ
ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การรณรงค์ในการควบคุมศัตรูพืชในท้องถิ่น กำกับ/ควบคุม การ
ป้องกันกำจัดศัตรูพืชของอปท. และการตรวจสอบมาตรฐานของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นต่อเนื่องทุก 4 ปี

2.6 การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ การสำรวจหา
ความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพและรวมกลุ่ม การสนับสนุนทางวิชาการ
และจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพ

2.7 การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ การสำรวจปัญหา
ความต้องการของเกษตรกร คัดเลือกแกนนำในการรวมกลุ่ม กระตุ้นให้เกษตรกรเกิดจิตสำนึก
และสนใจในการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม รวบรวมสมาชิกที่มีปัญหาความต้องการเข้าเป็นกลุ่มผู้
เรียนรู้ ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการ และการตลาด จัดหาสมาชิกกลุ่มในการ
ออมทรัพย์หรือลงทุน สนับสนุนให้กลุ่มเพิ่มรายได้ด้วยการจัดทำกิจกรรม และประเมินผลการ
สร้างเครือข่าย

2.8 การกระจายพันธุ์ ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ การกระจายพันธุ์ดีเพื่อบริโภค
ในท้องถิ่น และการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืชสวน

2.9 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การลงทุนทางธุรกิจเกษตร การจดทะเบียนสมาชิก การจัดตั้งศูนย์ฯ และการให้บริการ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจ ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

3.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจ มีตัวแปร ดังนี้ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม การกระจายพันธุ์ และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจ มีตัวแปร ดังนี้ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม การกระจายพันธุ์ และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล